

ЦЕНТР ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я МОЗ УКРАЇНИ

Ситуаційний звіт про доступ до програм замісної підтримувальної терапії в Україні

Станом на 01 січня 2026 року

В умовах війни одними з актуальних питань у сфері охорони здоров'я залишається питання забезпечення необхідного та безперервного лікування уразливих груп населення. Однією з таких груп є особи, залежні від психоактивних речовин. Одним з найефективніших методів лікування осіб із психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів є замісна підтримувальна терапія (ЗПТ). Під час воєнної агресії питання забезпеченості та доступу до лікувальних препаратів для пацієнтів замісної підтримувальної терапії залишається актуальним.

Поточна інформація щодо напрямків роботи в сфері забезпечення доступу до програм ЗПТ

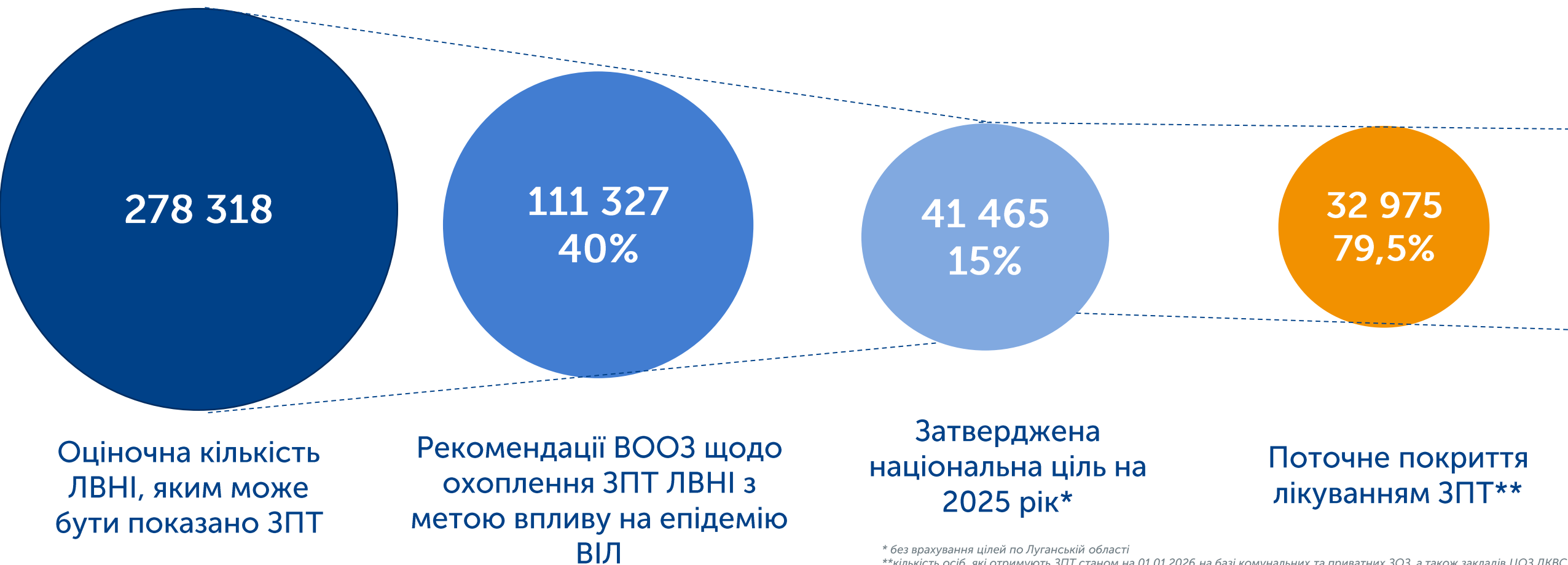
- ❖ Центром ведеться робота з регіонами та партнерами для розширення мережі закладів, які впроваджують ЗПТ, зокрема розвиток мережі ЗОЗ первинного рівня
- ❖ Здійснюється безперервний моніторинг та оцінка якості послуг ЗПТ через впровадження ІС СЗХ
- ❖ Продовжується вдосконалення НПА для усунення бар'єрів до отримання послуг ЗПТ
- ❖ Наказом МОЗ України від 11 липня 2025 року №1102 затверджено оновлений Стандарт медичної допомоги «Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання опіоїдів»
- ❖ Наказом МОЗ України від 16 грудня 2025 року № 1897 затверджено Стандарт медичної допомоги «Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю»

Оновлений Стандарт медичної допомоги за напрямом лікування осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів

- ❖ Обов'язковість визначення розладів вживання алкоголю серед пацієнтів із опіоїдною залежністю із використанням скринінгового опитувальника AUDIT, рекомендованого ВООЗ.
- ❖ Рекомендовано використання телемедичних та цифрових технологій для покращення процесу надання послуг.
- ❖ Рекомендовано відвідування груп самопомоги протягом шести місяців після завершення замісної підтримувальної терапії для пацієнтів, які завершують лікування.
- ❖ Посилено контроль щодо пропуску пацієнтами прийому препаратів ЗПТ і відвідування лікувального закладу.
- ❖ Необхідності фіксації та реагування на побічні реакції, які виникають від прийому препаратів ПТАО.
- ❖ Підхід спільного прийняття рішень, який передбачає активне залучення пацієнта

ВИКОНАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ

Оціночна кількість ЛВНІ, яким може бути показано ЗПТ

Рекомендації ВООЗ щодо охоплення ЗПТ ЛВНІ з метою впливу на епідемію ВІЛ

Затверджена національна ціль на 2025 рік*

Поточне покриття лікуванням ЗПТ**

* без врахування цілей по Луганській області

**кількість осіб, які отримують ЗПТ станом на 01.01.2026 на базі комунальних та приватних ЗОЗ, а також закладів ЦОЗ ДКВС

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Оперативна інформація щодо реалізації програми ЗПТ в 303 комунальній формі власності

Всього по Україні

21 739 особи

отримують лікування
препаратами ЗПТ

- ↓ Зменшення кількості пацієнтів за звітний період
- ↑ Збільшення кількості пацієнтів за звітний період

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Оперативна інформація щодо реалізації програми ЗПТ в 303 комунальній і приватній формі власності

Всього по Україні

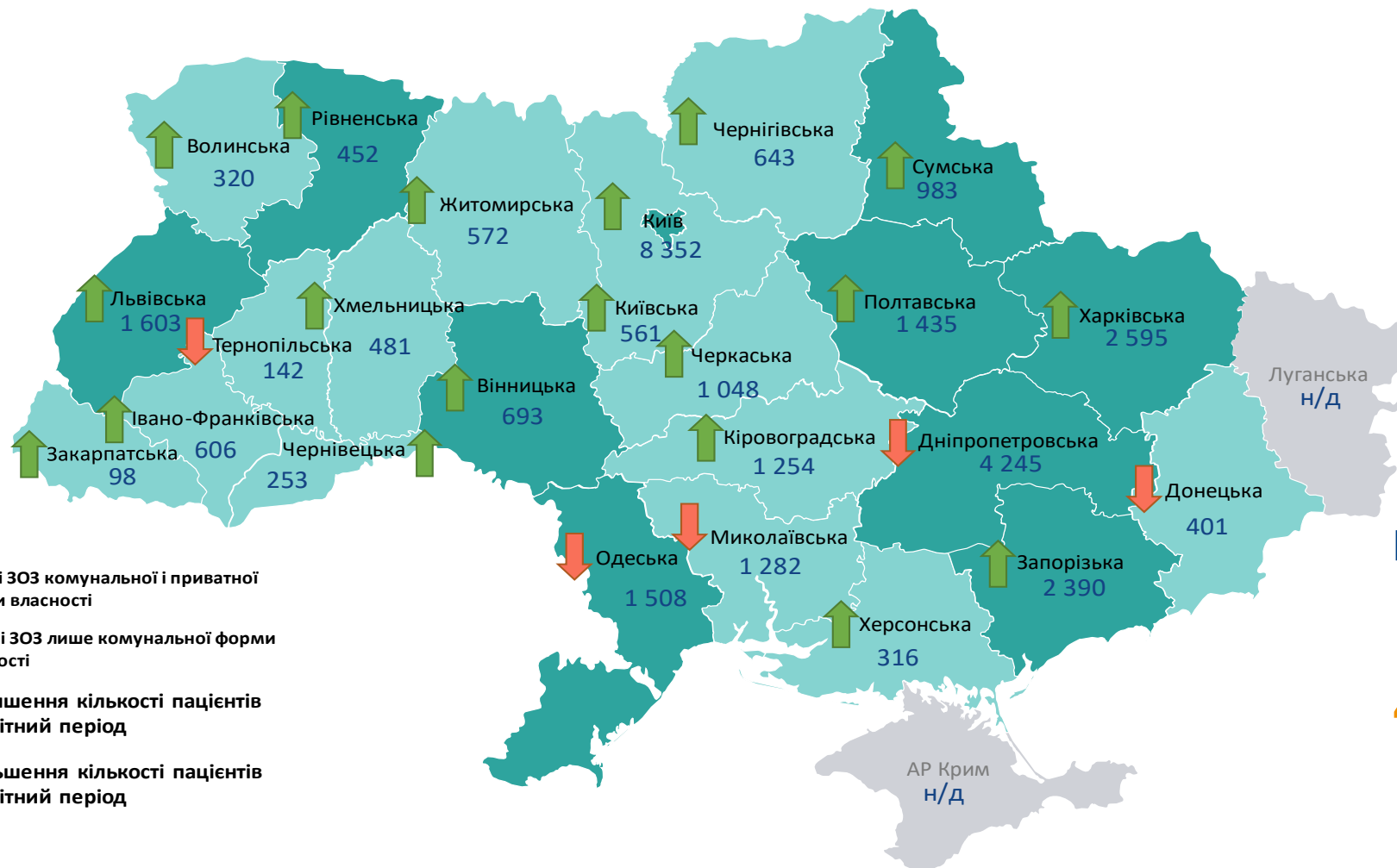
32 233 осіб

отримують лікування
препаратами ЗПТ

На кінець звітного періоду
приріст пацієнтів

4,8% (1 465 пацієнт)

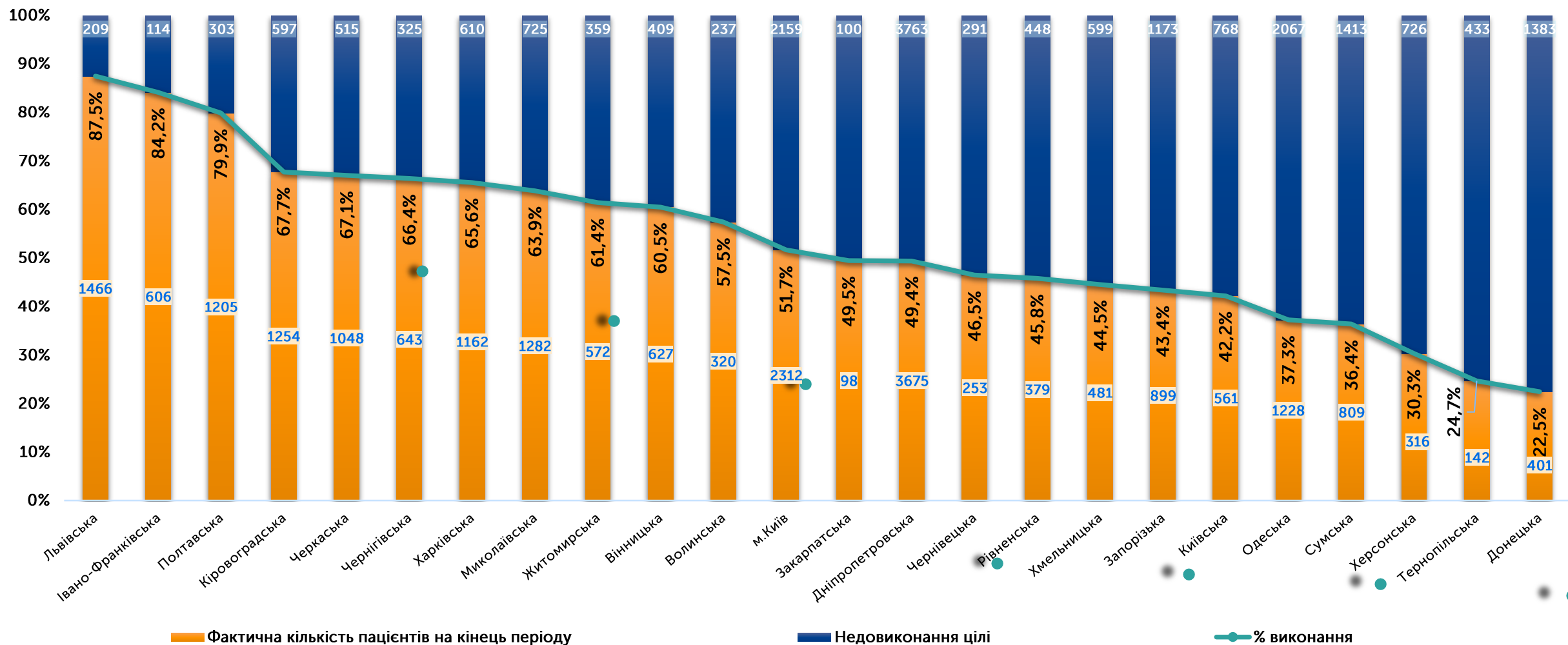
у порівнянні з охопленням
станом на 01.01.2025 року

Результати виконання цілей, затверджених на 2025 рік

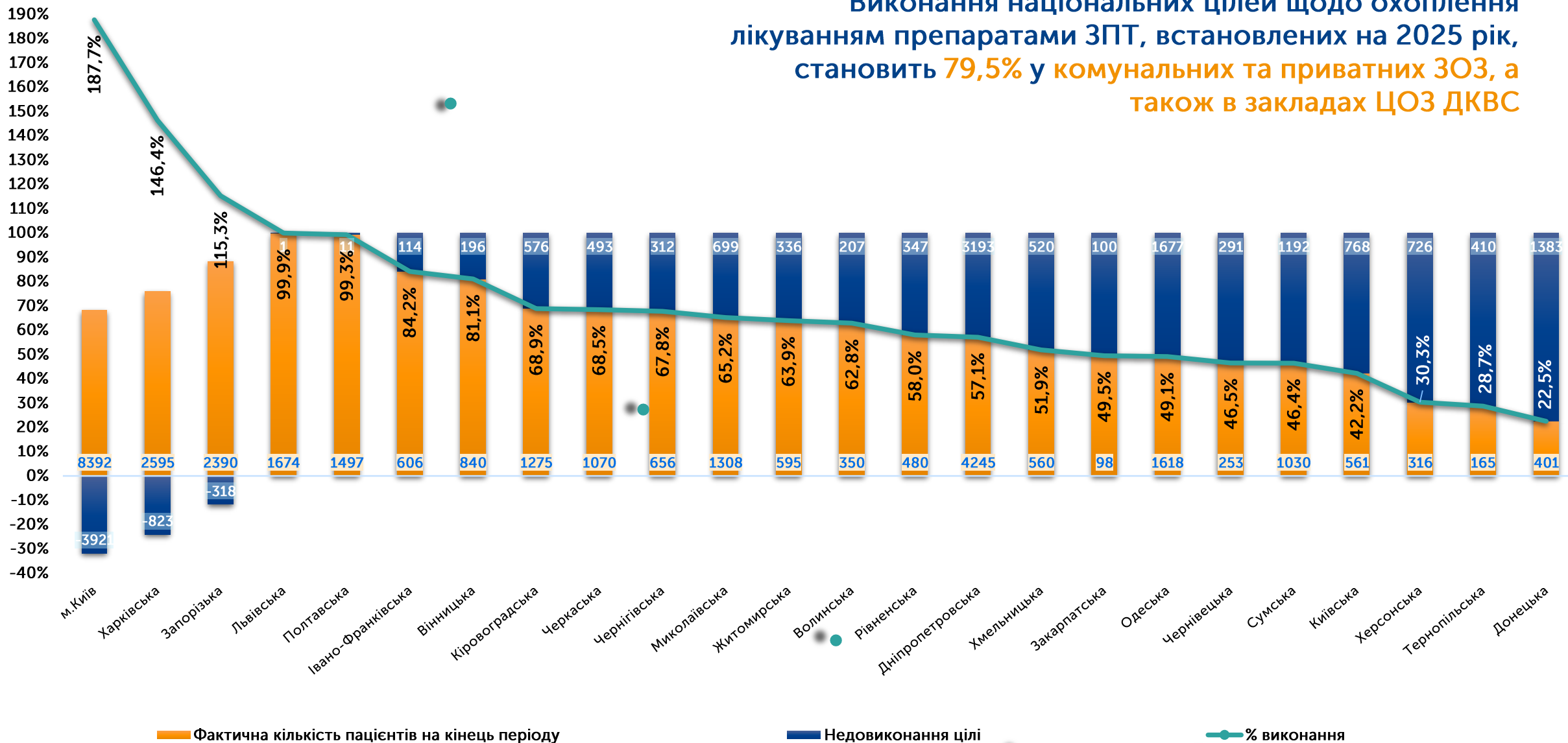
Виконання національних цілей щодо охоплення лікуванням препаратами ЗПТ, встановлених на 2025 рік, становить **52,4%** у **комунальних ЗОЗ**

Результати виконання цілей, затверджених на 2025 рік

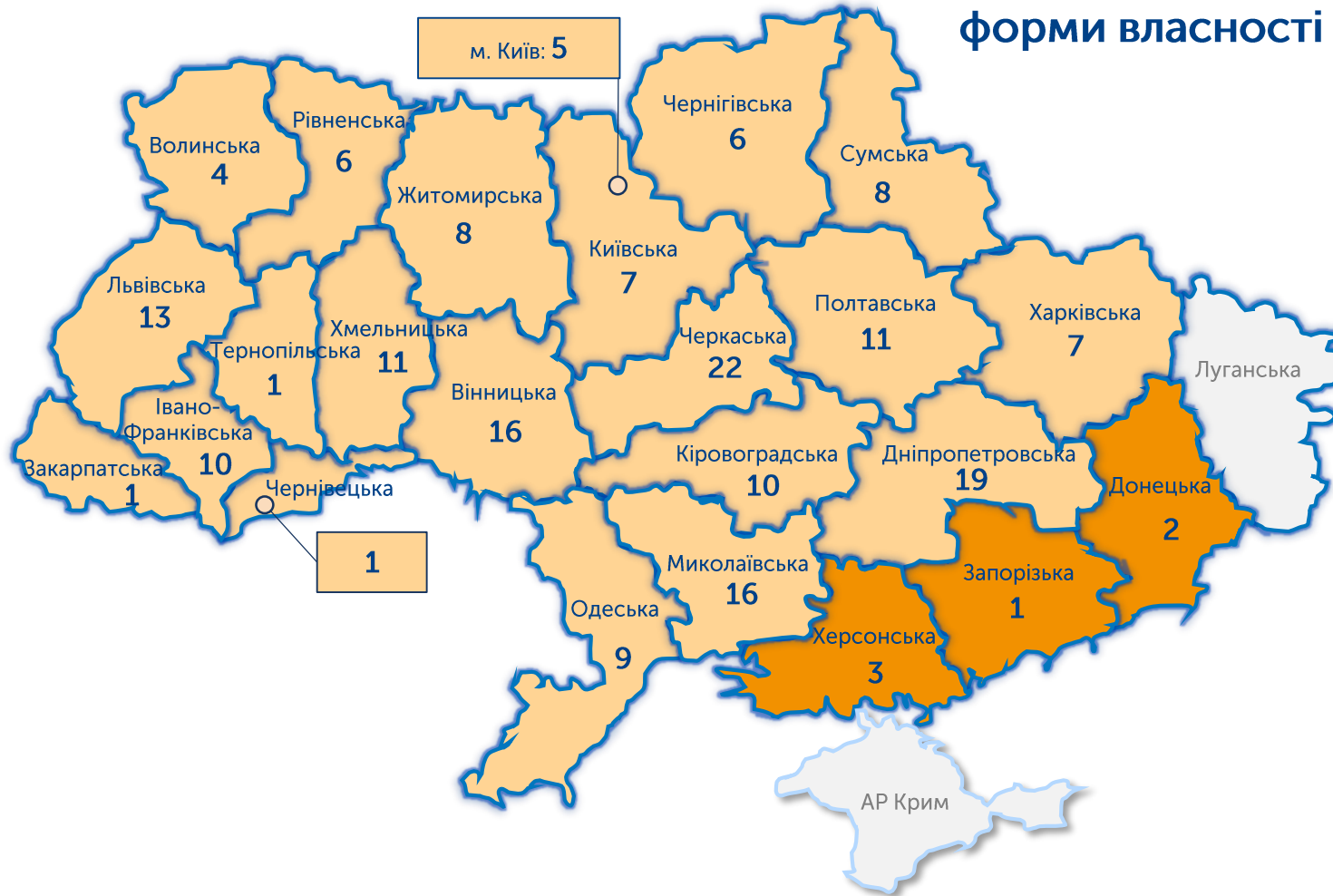
Виконання національних цілей щодо охоплення лікуванням препаратами ЗПТ, встановлених на 2025 рік, становить **79,5%** у комунальних та приватних ЗОЗ, а також в закладах ЦОЗ ДКВС

Провайдери послуг комунальної форми власності

197 ЗОЗ (213 МПД) комунальної форми власності надавали послуги ЗПТ у 24 регіонах України.

На підконтрольній Уряду України території в прифронтових регіонах **Херсонської, Донецької, Запорізької** областей послуги з лікування продовжують надаватися на базі **7 закладів** охорони здоров'я **1 616 пацієнтам** станом на кінець періоду.

Готуються розпочати роботу:

1. КНП «Тячівська районна лікарня» Тячівської МР Закарпатської області
2. КНП «Бориспільська БЛІЛ» у Київській області
3. КНП «Заліщицька ЦМЛ» Заліщицької МР
4. КНП «Близнюківська ЦРЛ» Близнюківської МР Харківської області
5. Відділення КП «Дніпропетровська БКЛ з надання психіатричної допомоги» Дніпропетровської ОР у с.Солоне

Провайдери послуг приватної форми власності

38 303 приватної форми власності надавали послуги ЗПТ у 10 регіонах України.

22 303 приватної форми власності виписували ЕР на метадон та бупренорфін за діагнозом F11.2, проте не подавали звітність до Центру

Провайдери послуг

- ❖ **216 ЗОЗ** комунальної форми власності за даними НСЗУ з початку звітнього періоду мають укладені договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій за пакетом «Лікування осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіодів із використанням препаратів ЗПТ». З них **10 ЗОЗ** у 9 регіонах України не розпочали надавати послуги лікування ЗПТ станом на 01.01.2026 року

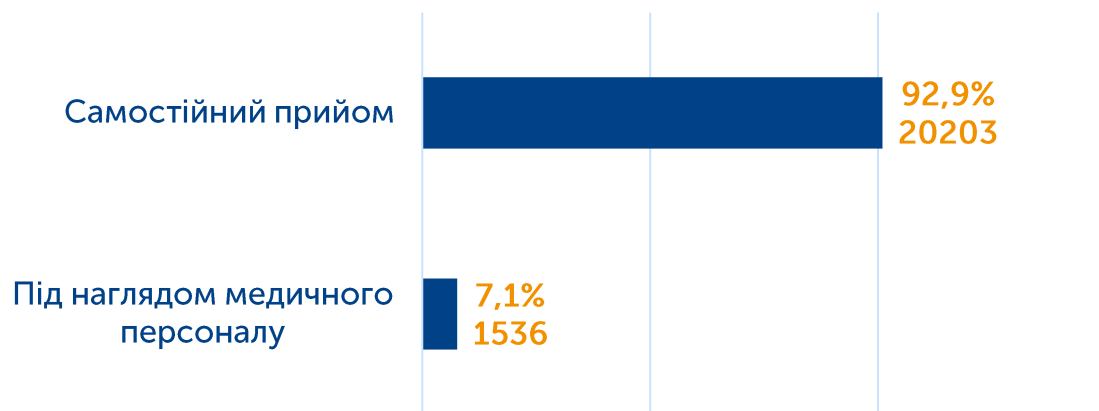
Область	Назва ЗОЗ
Дніпропетровська	КП «Криворізька міська лікарня №1» КМР
Донецька	КНП «ЦПМСД» міста Торцеька
Івано-Франківська	КНП «Тисменицька міська лікарня» Тисменицької міської ради
Кіровоградська	КНП «Центральна міська лікарня» Кропивницької міської ради
Луганська	КНП «Старобільська багатопрофільна лікарня» Старобільської міської ради
Львівська	КНП «Рудківська Лікарня» Рудківської Міської Ради Самбірського Району Львівської Області
Одеська	КНП «Ананьівська багатопрофільна міська лікарня» Ананьівської міської ради
Одеська	КНП «Ширяївська Центральна районна лікарня» Ширяївської селищної ради
Полтавська	КП «Обласний заклад з надання психіатричної допомоги Полтавської обласної ради»
Чернігівська	КНП «Талалаївська центральна лікарня Талалаївської селищної ради»

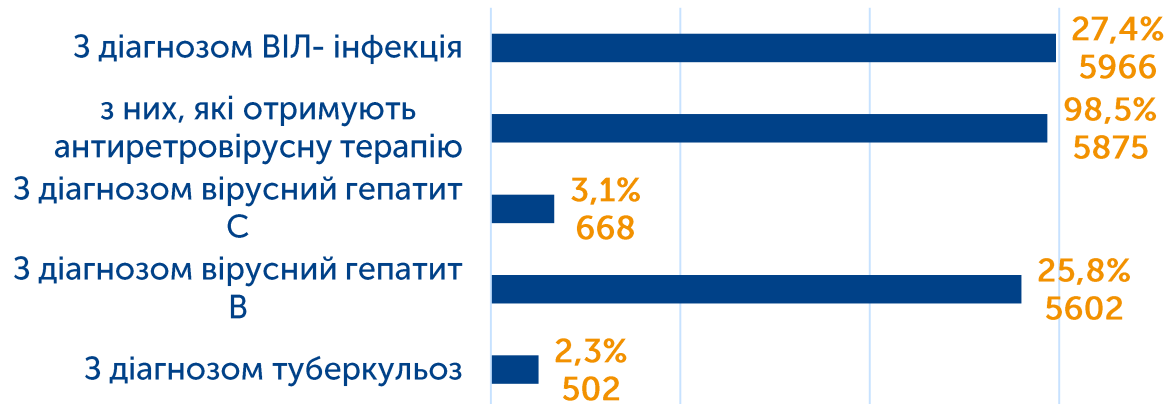
Пацієнти ЗПТ станом на кінець 2025 року в комунальних ЗОЗ

Пацієнти, які отримують ЗПТ станом на кінець звітного періоду в розрізі категорії «Форма видачі»

Пацієнти, які отримують ЗПТ станом на кінець звітного періоду в розрізі категорії «Супутні стани та захворювання»

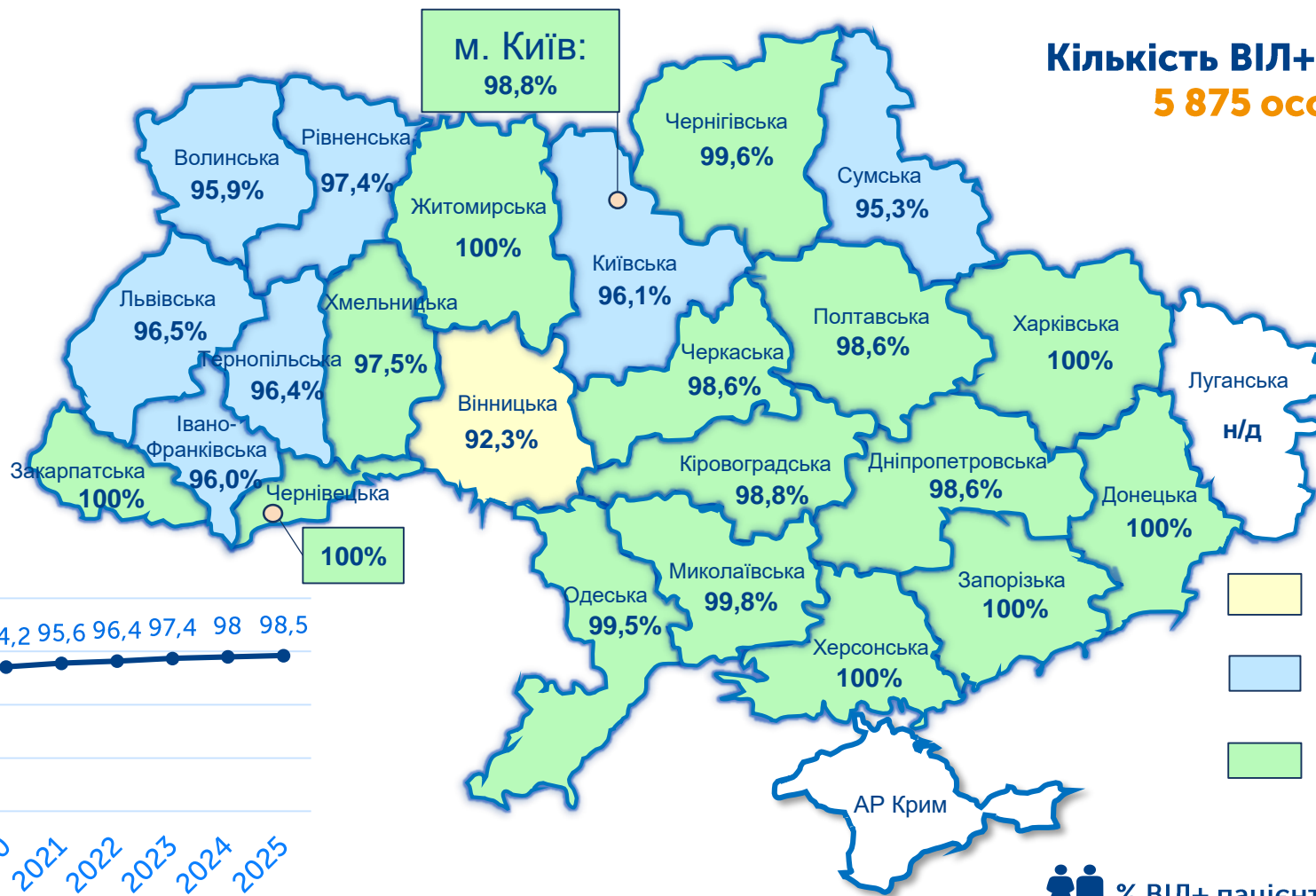

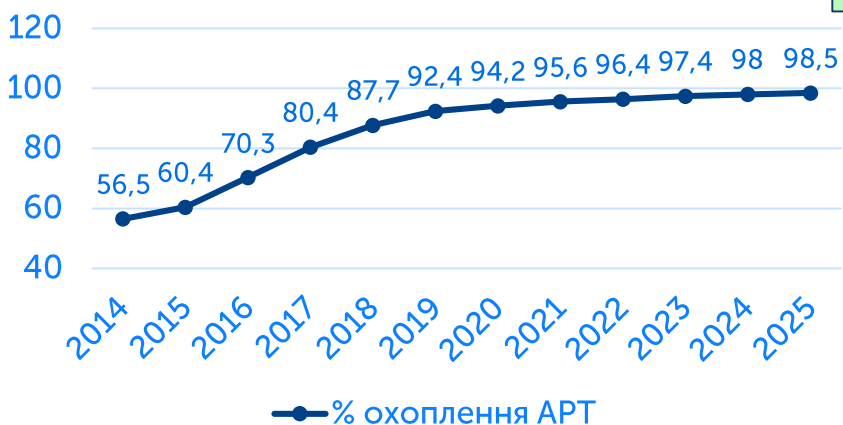
ОХОПЛЕННЯ АРТ (комунальні ЗОЗ)

**Загальна кількість
ВІЛ+ пацієнтів
5 966 особи =
27,4%**

**Кількість ВІЛ+ пацієнтів на АРТ
5 875 особа = 98,5%**

**АРТ 100%
7 регіонів**

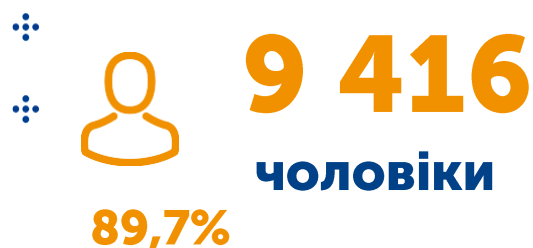

- % ВІЛ+ пацієнтів на АРТ в регіоні < 95%
- % ВІЛ+ пацієнтів на АРТ в регіоні від 95% до 98%
- % ВІЛ+ пацієнтів на АРТ в регіоні > 98%

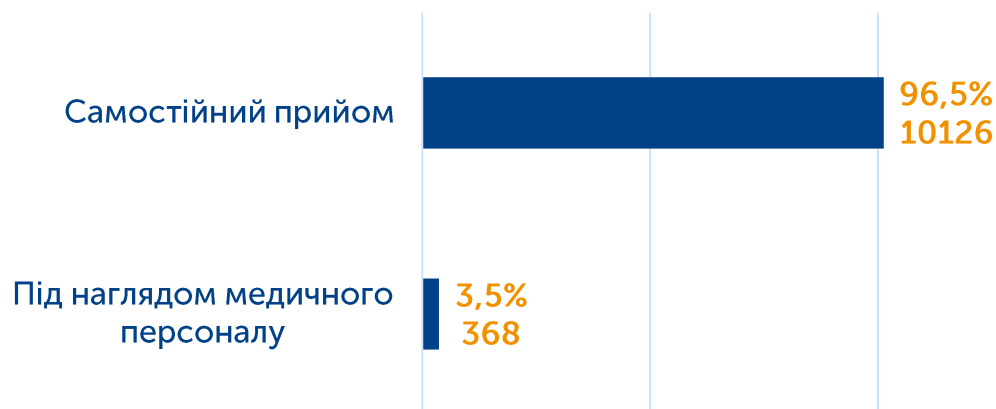
% ВІЛ+ пацієнтів на АРТ

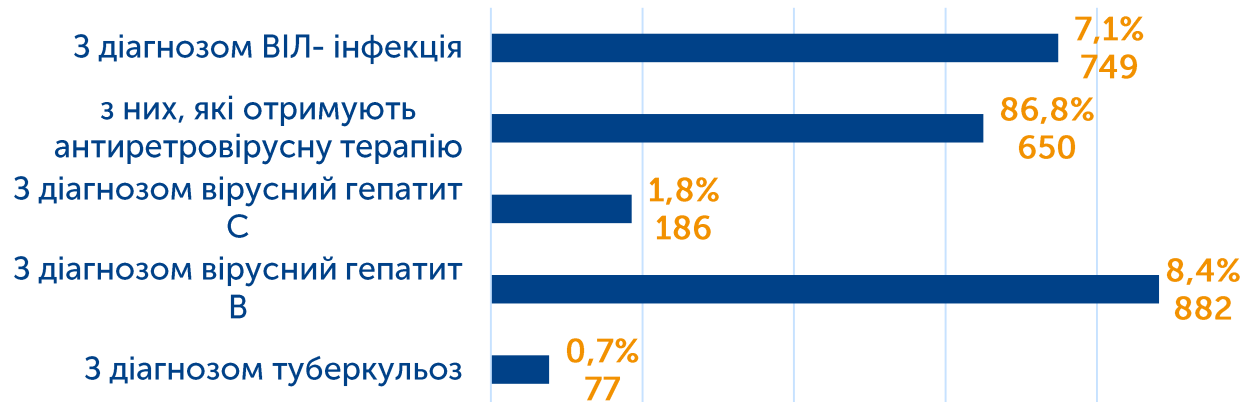
Пацієнти ЗПТ станом на кінець 2025 року в **приватних ЗОЗ**

Пацієнти, які отримують ЗПТ станом на кінець звітного періоду в розрізі категорії «Форма видачі»

Пацієнти, які отримують ЗПТ станом на кінець звітного періоду в розрізі категорії «Супутні стани та захворювання»

Звернення за лікуванням препаратами ЗПТ протягом 2025 року

В комунальних ЗОЗ

В приватних ЗОЗ

Пацієнти, які розпочали лікування препаратами у звітному періоді
в розрізі категорії «Шляхи залучення»

Вибуття з програми ЗПТ протягом 2025 року

В комунальних ЗОЗ

В приватних ЗОЗ

Пацієнти, які вибули з програми ЗПТ у звітному періоді
в розрізі категорії «Причини вибуття»

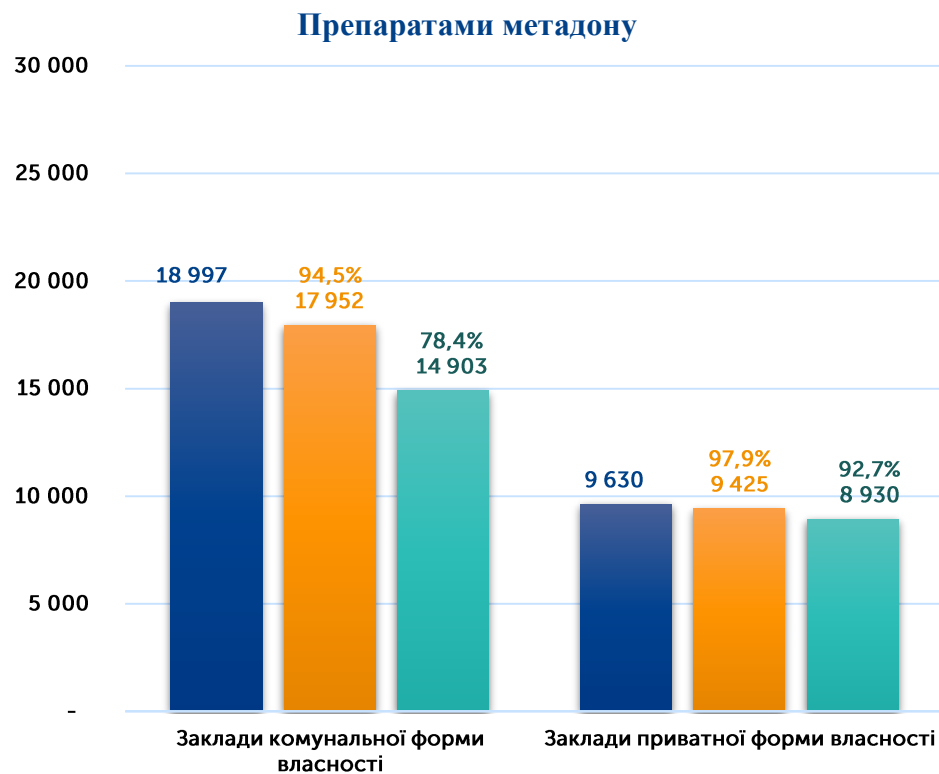
Терапевтичне дозування

Всього по Україні підтримувальне лікування препаратами **бупренорфіну** отримували **3 418** пацієнтів, з яких **3 058 (89,5%)** – терапевтичне дозування (≥ 8 мг).

■ кількість осіб на підтримувальному лікуванні
■ з них на терапевтичному дозуванні (≥ 8 мг)

Всього по Україні підтримувальне лікування препаратами **метадону** отримували **28 627** пацієнтів, з яких **23 833 (83,3%)** – терапевтичне дозування (≥ 80 мг).

■ кількість осіб на підтримувальному лікуванні
■ з них на терапевтичному дозуванні (≥ 60 мг)
■ з них на терапевтичному дозуванні (≥ 80 мг)

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Інформаційна Система «Моніторинг соціально значущих хвороб»

- підключено 100% комунальних ЗОЗ
- підключено 90-99% комунальних ЗОЗ
- підключено < 90% комунальних ЗОЗ

98,5%
(195 з 198) комунальних ЗОЗ
підключено до ІС МСЗХ .

69,1%*
електронних медичних карток
внесено в систему.

Серед приватних ЗОЗ
97,4 %
підключені до ІС СЗХ.

*За рахунок реалізації оновлення щодо автоматичного закриття неактивних епізодів

Доопрацювання в модулі ЗПТ ІС СЗХ у 2025 році

- **аналітичний реєстр/звіт** для розрахунку кількості унікальних пацієнтів за параметрами національного звіту
- Модуль «Виписування **електронних рецептів**»
- «Опитувальник тяжкості **синдрому відміни** опіоїдів (COWS)», «Опитувальник генералізованого **тривожного розладу GAD-7**», «Скринінг **симптомів залежності** відповідно до МКХ-10», «Скринінг **депресії**»
- **автоматичне закриття епізоду** ЗПТ за відсутності актуального плану лікування
- розширено **довідник МНН**
- **деактивація сесії** користувача при відсутності активності
- **заборона мультисесій** на декількох пристроях
- **двофакторна автентифікація** через систему ID.GOV.UA (електронний підпис, BankID та Дія.Підпис)

Супровід до лікування клієнтів ВІЛ-сервісних послуг

Мета: підвищити обізнаність ЛВНІ щодо ефективності лікування опіоїдної залежності з використанням препаратів ЗПТ, здійснити мотивування та супровід до послуг лікування з використанням ЗПТ.

Період реалізації: жовтень 2024 – вересень 2025 (SILTP Y4)

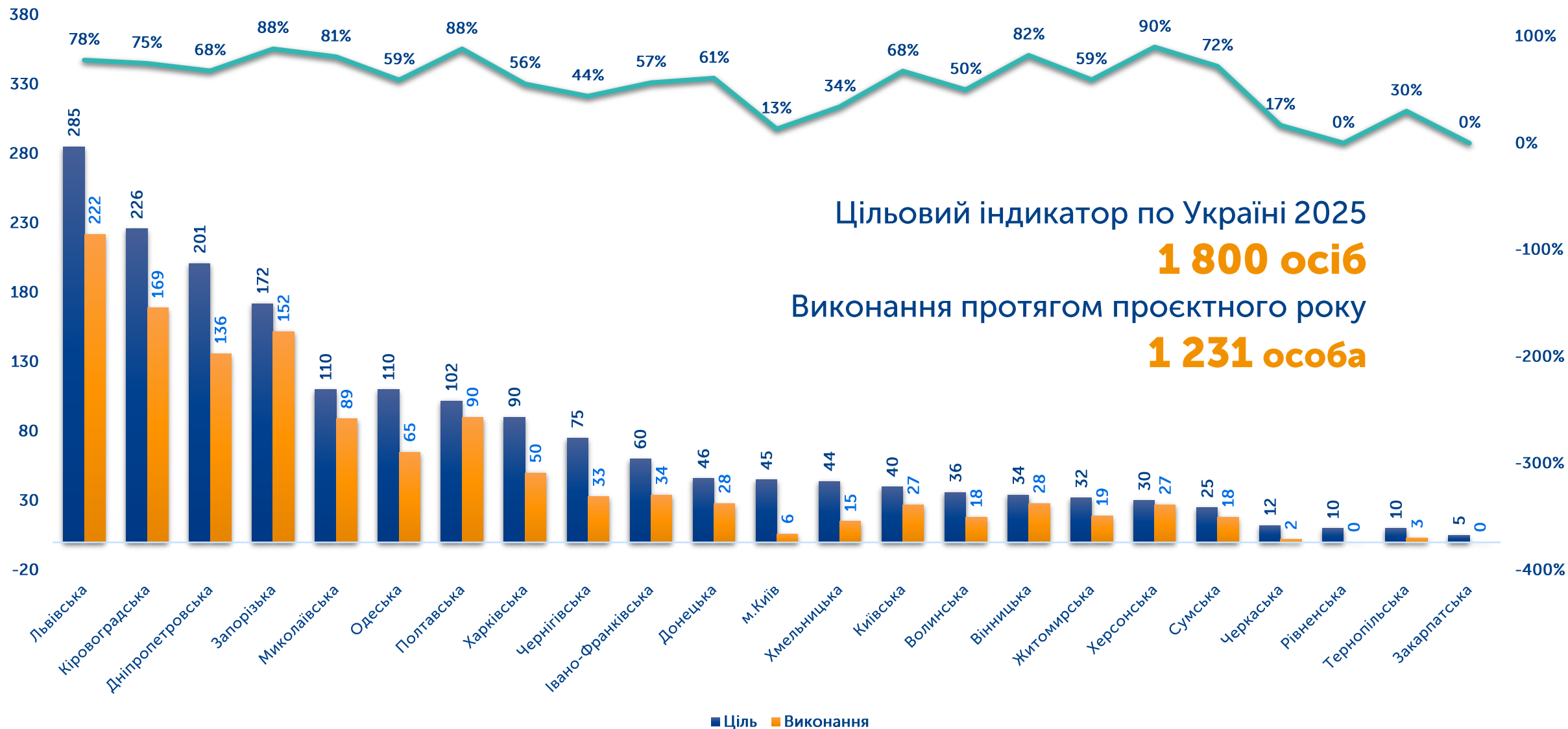
Цільова група: люди, які вживають наркотики ін'єкційним шляхом протягом останніх 12 місяців та/або довше та є клієнтами програми профілактики ВІЛ серед ЛВНІ, догляду та підтримки людей, які живуть з ВІЛ.

Структура послуги:

- ❖ Рекрутинг ЛВНІ, що може бути зацікавлений в участі у програмі ЗПТ. Здійснення оцінки потреб у лікуванні.
- ❖ Інформування та мотивування ЛВНІ щодо участі у ЗПТ (інформування щодо програми, процедур включення в програму, особливостей лікування, спростування міфів про ЗПТ).
- ❖ Здійснення супроводу ЛВНІ до ЗОЗ з метою встановлення діагнозу (за необхідністю) та початку лікування із застосуванням препаратів ЗПТ.
- ❖ Закриття кейсу: початок лікування ЛВНІ

Супровід до лікування клієнтів ВІЛ-сервісних послуг

Організація та проведення навчальних курсів та тренінгів

16 очних тренінгів (192 учасники) за напрямками:

- ❖ Практика мотиваційного інтерв'ювання
- ❖ Скринінг та короткотривалі інтервенції при психічних та поведінкових розладах, пов'язаних із вживанням психоактивних речовин
- ❖ Діагностика та лікування психічних розладів, коморбідних з порушеннями внаслідок вживання психоактивних речовин

4 тренінги (46 учасників) за напрямками:

- ❖ Практика використання елементів когнітивно-поведінкової терапії в контексті лікування залежностей
- ❖ Робота з сім'ями з розладами внаслідок вживання психоактивних речовин

18 супервізійних сесій (360 учасників) для медичних працівників:

- ❖ Стресостійкість: як знайти ресурси навіть у найскладніші моменти
- ❖ Емоційна детоксикація. як позбутися токсичних почуттів
- ❖ Особливості професійного спілкування з пацієнтами зі стресовими розладами (ПТСР, ГСР (гострий стресовий розлад), розлад адаптації
- ❖ Сила підтримки: як допомогти собі та іншим впоратися з втратою та горем
- ❖ Практичні навички саморегуляції

Організація та проведення навчальних курсів та тренінгів

Навчальні тренінги:

- ❖ Тренінг «Посилення провайдерів ЗПТ в Черкаській області»
- ❖ Навчальний тренінг з питань належного зберігання лікарських засобів відповідно до принципів GDP, GSP, GSDP, а також дотримання ключових вимог до обігу лікарських засобів, що потребують спеціалізованого контролю
- ❖ Шість регіональних тренінгів «Навчання роботі з інформаційною системою «Моніторинг соціально значущих хвороб»

Організація та проведення супервізійної підтримки медичних працівників :

- ❖ Загальна кількість проведених сесій: 18, загальна кількість учасників: 360. Крім того, було сформовано п'ять закритих терапевтичних груп. Загальна кількість проведених сесій – 50, загальна кількість осіб, які завершили сесії (тобто, пройшли всі 10 сесій) – 25.

Зустрічі зі спільнотою пацієнтів:

- ❖ Розширення доступу до лікування ЗПТ (відкриття нових сайтів у регіонах та у слідчих ізоляторах, проблеми з відкриття нових кабінетів через технічні чи ліцензійні питання, черги на отримання препаратів, перехід пацієнтів між приватними та комунальними ЗОЗ тощо).
- ❖ Реагування на випадки вилучення медичної документації правоохоронних органів.
- ❖ Використання інформаційних інструментів (чат-боту «ЗПТ поруч», гарячої лінії).
- ❖ Переривання лікування пацієнтів препаратами ЗПТ через дії пов'язані з представниками ТЦК та СП.
- ❖ Реагування на випадки порушення стандарту медичної допомоги або організації лікування.

Інформаційна кампанія та освітні матеріали

Комунікаційну стратегію для інформаційної кампанії з підвищення лояльності до ЗПТ

[Перейти](#)

Анімаційні ролики для популяризації ЗПТ серед цільових аудиторій

[Перейти](#)

Електронний посібник зменшення ризиків зловживання лікарськими засобами

[Перейти](#)

інформаційні та навчальні матеріали на сайті Центру

[Перейти](#)

Джерела інформації

Чат-бот ЗПТ_Поруч

[Перейти](#)

Офіційний сайт Центру громадського здоров'я

[Перейти](#)

Сайт Євразійської асоціації зниження шкоди

[Перейти](#)

Сторінка SoS Project

[Перейти](#)

Сайт БФ «Надія та Довіра»

[Перейти](#)